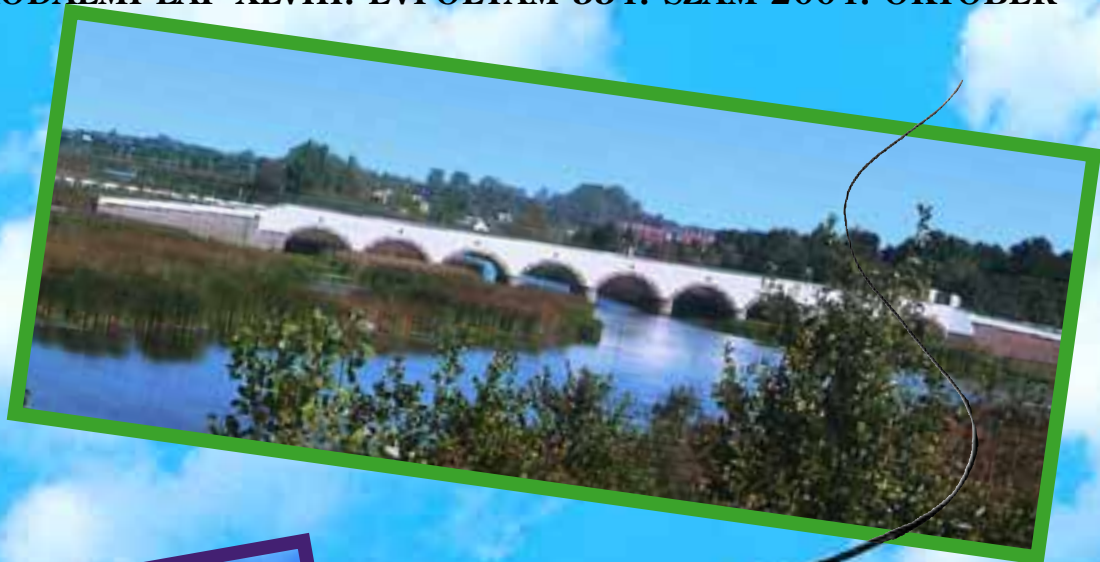


# Napsugár

GYERMEKIRODALMI LAP XLVIII. ÉVFOLYAM 554. SZÁM 2004. OKTÓBER



10

# A TISZA EREDETE

## Dél-alföldi eredetmonda

Meg volt már teremtvé az egész világ, megvoltak a hegyek, völgyek, kisebb és nagyobb folyók, csak a Tisza állott ottan az Úr zsámolyánál.

– Hát teveled mit csináljak, szegény fejeddel? – kér-di az Urísten.

– Csak bízd reám, Atyám – mondja Jézus Krisztus –, majd eligazítom én!

Azzal Jézus elővett egy aranyos ekét, elébe fogott egy szamarat, s azt mondja a Tiszának, hogy menjen utána mindenütt a borozdában. Azután nekivetette az ekét a földnek, szántotta a folyónak az ágyat, az pedig ment mindenütt a nyomában.

Hanem szerteséjjel igen sok szamárkóró volt mindenfelé, a szamár pedig éhes is volt, meg amint tudjuk, nagyon szereti is a szamárkórót: egyikhez is hozzákapott, a másikhoz is, s nem haladt egyenesen, hanem ide-oda rángatta az ekét. Azért lett olyan girbe-gurba, csavargós a Tisza folyása.

## A TISZAHÁTON

MÓRICZ ZSIGMOND

visszaemlékezése nyomán

Olyan szép szülőföldem volt, amilyen csak a mesékben lehet. Micsoda tündérsziget Tiszacsécse a szőke Tisza partján! A hatvankét házból álló kis falu úgy körül van véve gyümölcsössel, szilvásokkal, hogyha az ember szekérrel közeledik felé, semmit sem lát belőle távolról, csak a



gyümölcserdőt, és annak közepén a pompás fatornyot.

Az volt a roppant nagy égi ajándék, hogy életemnek első hat évét ott tölthettem Csécsén.

A legelső nagy emlékem az árvíz.

Édesapám felkapott az ölébe:

– No, fiam, árvíz! Feljött a Tisza!

Tisza nélkül egy napig sem tudtunk élni, mert a Tisza vizét ittuk. Cserépkorsóval jártak a lányok a Tiszára, s hozták a szép szőke vizet.

„Ki a Tisza vizét issza, vágyik annak szíve vissza” – mondja a népdal.

Az enyém sokszor vágyott...



PETŐFI SÁNDOR

## A TISZA

Részletek

Nyári napnak alkonyulatánál  
Megállék a kanyargó Tiszánál,  
Ott, hol a kis Túr siet beléje,  
Mint a gyermek anyja kebelére.

A folyó oly simán, oly szelíden  
Ballagott le parttalan medrében,  
Nem akarta, hogy a nap sugára  
Megbotolják hajjai fodrába’.



Pár nap múlva fél szendergésemből  
Félrevert harang zúgása vert föl.  
Jön az árvíz! jön az árvíz! hangzék,  
S tengert láttam, ahogy kitekinték.

Mint az örült, ki letépte láncát,  
Vágtatott a Tisza a rónán át,  
Zúgva, bögve törte át a gátot,  
El akarta nyelni a világot!

## LÁSZLÓ NOÉMI ALFÖLD

Amikor tenger földte, hullámból volt a lelke,  
utána sós homokját a Tisza medre szelte,  
a Berettyó, a Körös, a Bodrog és a Rába,  
zsombék, iszap, kavics közt ragyog ma pusztasága.

Amikor hun vitézek Attilát eltemették,  
sárkány- és tündéráram földhalmait emelték,  
nyílve szők záporoztak, asszonyt hoztak királyok,  
tövis, boróka, nád közt fut ma az Ördögárok.

Amikor délibábos mesék születtek róla,  
büszkén feszített rajta a kálvinista Róma,  
porzott a gulya, ménes az ostorcsattogásban,  
tajtékipák kupakján füttyölt a könnyű áram,

füttyölt az esti szellő végig a földtenyéren,  
simult a tarka hímszál virágos vászonvégen,  
agyag forgott korongon, nőtt háló, guba, csipke,  
hajlik az árvalányhaj, árnyék hull mindegyikre.



„Az alföldi  
szép, nagy  
rónaságon”

– kószabószálunk ebben a Napsugárban. Nagy Magyar Alföld a neve a Duna-Tisza között és a Tiszától keletre táruló végtelen síkságnak.

Találjátok ki, milyen útikönyvet hoztam magammal? Petőfi verseskötetét. Nála jobban senki nem ismerte és szerette a rónát, a pusztát, a lapályt, a síkságot – azaz az alföldet:

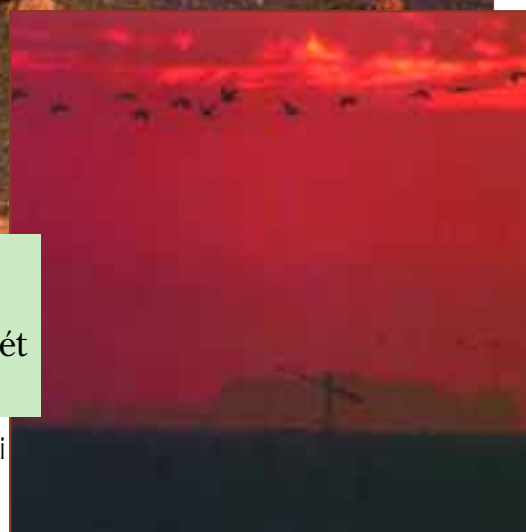
„Lenn az alföld tengersík vidékin,  
Ott vagyok honn, ott az én világom;  
Börtönéből szabadult sas lelkem,  
Ha a rónák végtelenjét látom.”



Nagy sokára egy-egy  
Tanya tünedez fel, boglyák és kazalok,  
Rajtok varjú károg, itt-ott egy mogorva  
Komondor csavarog.  
Tenger szántóföldek  
Terjednek szerteszét, rajtok áldott búza,  
Lefelé hajlanak, kalászaikat a  
Nehéz mag lehúzza.

Elmerengve nézi  
Ez a kútágas a távol délibábot,  
Nem tudom, mit nézhet rajta? hisz affélét  
Már eleget látott.

Gémeskutat mi is láttunk, de a délibáb – az alföldi fénycsoda – elbűjt előlünk.





„Pihen a komp, kikötötték.” (Petőfi)

A Tisza szőke vizében – ha meg nem mérgezik a gyárok – kövérre hízik a keszeg, a kárász, a ponty, a csuka, a harcsa. Ebből fő a halpaprikás, a halászlé. A lárban nőszirm, tündérrózsa virít.



Virág-e a tiszavirág?

Tiszadobon az Andrászkastély bokorlabirintusában bújócskázhatunk.

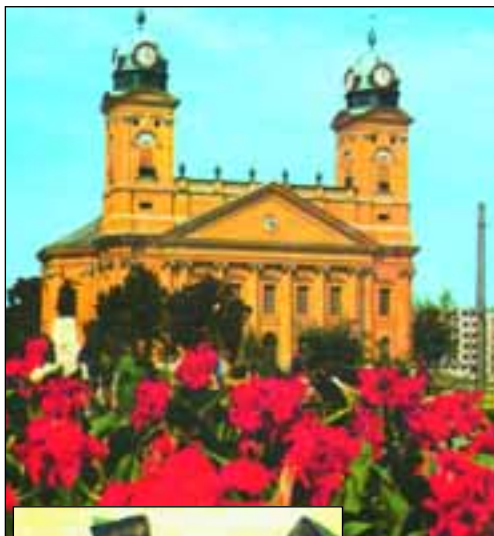


A Nyírségben az ötszáz éves, öreg hársfa törzsét csak nyolc méteres karral lehetne átölelni, koronája alatt egy egész falu népe elfér.



A szatmárcsekei temető őrzi a Himnusz írójának, Kölcsey Ferencnek a síremlékét. Körülötte az emberarcú, csónak alakú fejfák több ezer éves múltunk mába nyúló emlékei.





A **Hajdúság** Bocskai István fejedelem ide telepített hajdúiról – a harcias, bátor marhakereskedőkről, marhapásztorokról kapta a nevét. Fővárosa **Debrecen**. Híres vásárváros volt már a kora középkortól. Nem véletlenül énekeljük róla: Debrecenbe kéne menni, pulykakakast kéne venni...

Debrecen a kálvinista Rómaként is emlegetik. Nagytemploma a legnagyobb magyar református templom. 1849-ben itt kiáltotta ki Kossuth Lajos Magyarország függetlenségét. A Református Kollégium a tudás tekintélyét sugározza. Csokonai Vitéz Mihály, a Ludas Matyi költője, Fazekas Mihály, Kölcsey, Arany János és Móricz Zsigmond is tanult itt.



**Ilyen volt a debreceni diákok hajdani viselete. Bizony pipálnak tanulás közben, de ők nem kisdiákok, mint ti.**

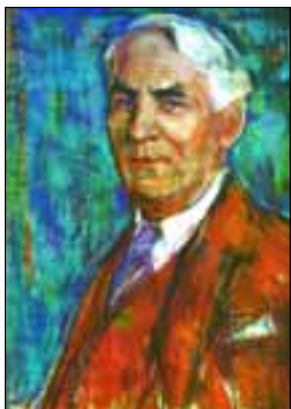
**Pulykakakas helyett inkább ezért a mézeskalácsért mennek Debrecenbe.**



**Ha augusztus 20-án jártunk volna Debrecenben, a virágkarneválon ilyen csodákat láttunk volna.**

A Tisza fővárosa **Szeged**. Dél-alföldi város, itt folyik a Tiszába a Maros. Tutajok szállították ide Erdély sóját és fáját.

Az 1879-es nagy árvíz a várost elpusztította. Lakói megfogadták, hogy új és szebb Szegedet építenek, s ha ez sikerül, nagytemplomot is emelnek Isten dicsőségére. Szeged felépült, és 1929-re elkészült a Fogadalmi Templom, a Dóm is.



## MÓRA ÉS A TRÉFAMESTER

Móra Ferenc, aki nemcsak író, de régész, s mint ilyen sokáig a szegedi múzeum igazgatója is volt, egy tavaszon táviratot kapott birtokos barátjától: „Szántás közben agyagedényre bukkantunk, valószínűleg régi római.”

Az író csapot-papot otthagyva vonatra ült, és utazott a barátjához, aki egy jókora gödörhöz vezette, benne furcsa formájú, fedeles agyagedény. Móra óvatosan kiemelte, és izgalomtól reszkető kézzel felnyitotta, de rögtön elhatározta, hogy nem adja a leletet a múzeumnak.

Az edény belső falára ugyanis ez a felirat volt bevésvé: „Julius Caesar üdvözli Móra Ferencet...”

**Mi a vicces ebben a feliratban?**



**Ezt a felvételt a szegedi Dóm téren készítettem egy szabadtéri előadáson.**



**„Ez a város születésem helye,  
Mintha dajkám dalával vón tele.”  
Petőfi szülőháza Kiskörösön**

Cifra palota, zöld az ablaka,  
Gyere ki, te tuba rózsza, vár a viola!



A Cifrapalota létezik,  
mégpedig Kecskeméten.



Kitaláltatok, ugye, hogy  
mi a „foglalkozása” a vers-  
beli lovasnak? Betyár. Lehet,  
hogy épp Rózsa Sándor, a  
puszták szabad fia, aki rabolt  
ugyan, a nép mégis szerette,  
mert csak a gazdagoktól vett  
el, a szegényeket segítette.



Kecskeméti piacon  
almát árul hét asszony.  
Egyiké piros,  
másiké csíkos,  
harmadiké cirmos,  
negyediké pettyes,  
ötödiké zöld, de édes,  
hatodiké sem közönséges,  
hetediké olyan fajta  
aranyalma,  
hogy aki azt megeszi,  
lányságát vagy legénységét  
már nem soká élvezi.

*Weöres Sándor*

Kérdi a juhosgazda Rózsa  
Sándortól:

- Hol a bárányom, Sándor?
- Mögötted?
- Mög.



Árpád magyarjai Ópusztaszeren tartották  
az első országgyűlést. Ma az emlékpark és a  
Feszty-körkép ejt ámulatba itt. A 113 méter  
hosszú, 13,5 méter magas festmény a hon-  
foglalást eleveníti meg.



A **Hortobágy**, a **Nagykunság**, a **Kiskunság** a pásztorok hazája. Megtanultam sokféle nevüket és rangsorukat is.

Megismerni a **kanászt** ékös járásáról... no meg bocskoráról, keskeny karimájú kalapjáról. A kanász vagy **kondás** a disznócsordát, a kondát őrzi. Neki van a legalacsonyabb



Csikóslegény vagyok,  
Hortobágy eleje,  
gulyás, ha nyalka is,  
utánam a helye.

nyabb rangja a pusztán.

A **juhász** az egyetlen pásztor, aki nem ostorral, hanem okos pulival, komondorral no meg bottal terelgeti a rábízott nyáját.

Minden kisbojtár arról álmodozik, hogy számadó juhász lesz belőle.

A **gulyás** a címeres, nagyszarvú szürke-marhát legelteti. A marhacsordát gulyának hívják, a bográcsban főtt húsos-paprikás ételt gulyásnak.

Mind közül a legbüszkébb, a legrangosabb a **csikós**. Széles karimájú kalapjában darutoll, bő, sötétkék ingegatyája csak úgy lobog a szélben.



Tiszán innen, Dunán túl,  
Túl a Tiszán van egy csikós nyájastul,  
Kis pej lova ki van kötve szürkötéll,  
Pokróc nélkül gazdástul.

Tiszán innen, Dunán túl,  
Túl a Tiszán van egy juhász nyájastul,  
Ott főzik a jó paprikást,  
Meg is eszik kis vellával,  
fakalánnal bográcsbul.



Kifordítom, befordítom, mégis bunda a bunda...

A **ködmön** rövid, báránybőr kabátka. A szűcs-mester bőrrátéttel, hímzéssel díszíti.



Ilyen bő, hímzett **subája** csak a sok-juhos nagygazdának volt. 14 rackajuh bőrét is beledolgozták. Az egyszerűbb **suba** pásztorok, fuvarosok téli-nyári „háza” volt. Hidegben szőrével befele, esőben, melegben szőrével kifele viselték. Kiterítve asztal, derékalj és takaró, összehajtva szék volt.

A suba szegény testvére a **guba**. Gyapjából szövik hosszú fürtösre, hogy a báránybőrhez hasonlítson.

A csikósok ünnepi viselete volt a posztóból varrt **cifraszűr**. A legügyesebb szűrszabók a karcagi kunok voltak.



Vajon mit jelent a közmondás: guba gubával, suba subával?

# HORTOBÁGY

ANTALFFY GYULA nyomán

Régen olyan kopár volt, hogy köröskörül szabadon futhatott rajta a tekintet, még a fák sem állták útját. Egy-egy pásztortanya, sárból vert karám, csendesen legelésző fehér gulyák, szélesebben vágató ménesek, szürke juhnyájuk bukkantak fel. Az állatok télen-nyáron kint éltek a szabad ég alatt. Gulyások, csikósok, juhászok és kondások vigyáztak rájuk. Csendesen terelgették állataikat, s közben el-elgyönyörködtek a délibáb csalóka játékában.

Érdekes természeti tünemény a délibáb. Akkor keletkezik, amikor a pusztán hirtelen fölmelegszik a levegő. A távoli tárgyak képét megfordítottan, közel kerülve látjuk a magasban. A délibáb a messzi pásztorkunyhókat palotákká növeli, s a távolban legelésző teheneiket tízszeres nagyságban toronymagasra emeli a levegőbe.

A végtelen síkságon a Hortobágy folyócska kanyarog. A híres Kilenclyukú híd vezet át rajta. E kőhíd mellett tartották a nevezetes „hídi vásárokat”. Rengeteg ember megfordult ilyenkor a Hortobágyon. Külföldről is érkeztek állatkereskedők. A vásár után este nagy mulatság kezdődött. Megszólalt a furulya, a cimbalom meg a bőrduda. Nagy szabad tűzhelyeken sercegve pirult a malacpecsenye.

A csikósok nyereg nélkül, szőrén ülik meg a lovat. A lovászgyerekek már 5-6 éves korukban lóháton száguldoznak a végtelen pusztaságban. Nem csoda, ha felnőtt korukra – a turisták nagy bámulatára – a ló hátán állva, a hasa alá bukva, hátáról le- majd újra fel pattanva tudnak vágdatni, ostordurrogtatva hajtják a ménest vagy a fogatot.



**A négylovas fogathajtásban Magyarország 2004-ben ismét világbajnok lett.**



**A „kilenclyukú” híd Magyarország leghosszabb kőhídja.  
(Csontváry Kosztka Tivadar festménye)**

Délibábos ég alatt kolompol  
Kis-Kunságnak száz kövér gulyája;  
Deleléskor hosszú gémű kútnál  
Széles vályú kettős ága várja.

Méneseknek nyargaló futása  
Zúg a szélben, körmeik dobognak,  
S a csikósok kurjantása hallik,  
S pattogása hangos ostoroknak.

*Petőfi Sándor: Az alföld*

## IDŐJÓSLÁS

**SZABÓ KÁLMÁN gyűjtése**

Herman Ottó, nagy tudósunk, egy alkalommal a kiskunsági Bugacon a madarak vonulását tanulmányozta. Gyalog sétált a pusztán, mikor összetalálkozott a számadó juhással, aki figyelmeztette, hogy menjen vissza a majorka, mert hamarosan zivatar jön.

Herman Ottó megkérdezte, hogy miből gondolja, hiszen szép, derült idő volt.

– Ha a számar elmarad a birkáktól, s nem akar kijönni, akkor pár órán belül megjön a zivatar – felelt a juhász.

Herman Ottó nem hitt a számar időjósolásának, és folytatta útját. Pár óra múlva öreg tudósunk elázva sietett visszafelé. Mikor a juhással ismét találkozott, bosszankodva szólott:

– Nem maradok én tovább egy napig sem Bugacon, mert itt a szamarak okosabbak, mint az emberek.

# MÁTYÁS KIRÁLY MEG A PÁSZTOR

Népmonda

Tudjátok-e, mi az a lebbencs? A pásztorok reggelije, meg ebédje, meg vacsorája. Egy nagy zsák száraz lebbencset visz ki magával a pásztoreMBER a pusztára tavaszon, kihajtáskor. Annak elégnek kell lennie a késő őszi behajtásig. Azt a száraztészta megfőzi a kondérban a pásztor kútvízzel, kolompért aprít belé, zsírozót hasogat belé, jó nagy marék paprikával megpirítja a tüzes lebbencslevest. Bojtárgyerek korában kezd el a lebbencsen élni, s meg nem unja fehérhajú számadó gazda korára se. A lebbencsleves melegség, erő, egészség. Az Isten áldása a lebbencsleves.

Most pedig hallgassátok meg Mátyás király esetét a lebbencssel.

Jártában-keltében elérkezett Mátyás király egy szép, nagy pusztára. Ott legeltette a birkát egy öreg juhászgazda a három bojtárjával. Éppen a früstökhöz akartak ülni, mikor a tűz mellé toppan rongyos szűrben Mátyás. TiszteSSéggel köszön a pásztoroknak:

– Jó reggelt kívánok kendteknek, kedves egészségükre az éjszakai nyugalommat.

Az öreg gazda mindjárt megkérdezte:

– Nem ehetnél, öcsém?

– Kétszer se kérjje, gazduram – azt mondja a vándorlegény –, mert egyszerre megmondhatom, hogy leszaladt a nyál a nyelve-men ennek a levesnek a jó szagára.

– Ülj le hát te is, öcsém, lakjál jól Isten nevében!

Kihoztak a kunyhóból még egy kisszéket, leültették a legényt a bojtárok közé, adtak a kezébe neki is egy hosszú nyelű vaskanalat. Mert ezenformán eszik a lebbencset a pásztorok, kisszéken körös körül ülve a kondért. Hát amint a vándorlegény egypárszor megmártja a vaskanalat a lebbencsben, nagyot koppint az öklére a maga kanálával az öreg számadó.

– Aztán miért kaptam én ezt, gazduram?

– Hogy ne nyúl a kondérba előre, mindig csak a többivel egyszerre!

Jól van, esznek tovább. Egyszer csak az öreg számadó még sajgatósabbat koppint a

vaskanalával a vendégnek az öklére. Hűnye, a boldogját, felrántja az öklét a legény a szájához, megfújkalja.

– Hát ezt meg mért kaptam, gazduram?

– Ezt csak azért, öcsém, tudd meg, sose nyúlkalj más elébe a kondérba, csak magad elébe.

Akkor a vándorló legény feláll a kisszékről, lehajítja a rongyos szűr, ott áll aranyban, gyémántban.

– Tudjátok meg, emberek, én vagyok Mátyás király.

Hát a szegény pásztor mind térdre borult előtte. Most már – irgalom, kegyelem, felséges királyunk!

Mátyás király meg csak mosolygott:

– Keljetek fel, jó pásztorok, nincs harag. Kend meg, gazduram, feljön velem evvel a vaskanállal Buda várába, de aztán mind a nagyuraknak a kezére csapkodjon kend, mert az is mind előre nyúlkal a tálba, meg mind szereti a másik orra elől elkapkodni a falatot.

Így is lett, tudjuk, azontúl a lebbencs törvényeivel uralkodott a haramia nagyurak közt Mátyás király.



## BENEDEK ELEK

# A JUHÁSZ BÁRÁNYA

Krisztus urunk a Földön jártában-keltében egyszer egy nagy pusztaságon ment keresztül. Vele volt Szent Péter is. Nagyon elfáradtak, éhesek is voltak, s a nagy pusztaságon nem találtak sem egy fát, melynek árnyékában megpihenjenek, sem egy házat, ahová bemenjenek.

– Uram – mondja Szent Péter –, nem tudok tovább menni, nem bírnak a lábaim.

– Gyere csak, Péter – mondá Krisztus –, nézd, amott látok egy juhásztanyát, ott majd megpihenhetünk, s valami ennivalót is találunk.

Hát csakugyan ott volt nem messze egy juhásztanya, a tanya előtt egy nagy sereg juh. Odamennek, köszöntik a juhászt illendőképpen, a juhász fogadja, leülteti.

Mondja Jézus:

– Te juhászember, szegény vándorok vagyunk, két napja nem ettünk, adj valamit Isten nevében!

Megesett a juhász szíve a szegény vándorokon, de édes Istenem, mit csináljon, csak egy darab száraz kenyere volt, meg egy báránkája, az a rengeteg sok juh mind a gazdájáé volt, azokból nem ölhetett le.

Gondolja magában, ő bizony leöli az egyetlen báránkját, az az egy akár van, akár nincs. Csakugyan le is ölte, jó paprikást csinált. Krisztus urunk s Szent Péter jól nekilátott a paprikásnak, meg is ették mind egy befaló falásig, a juhásznak még egy leszopogatni való csontot sem hagytak, pedig bizony az is szeretett volna enni belőle.

Mikor a vacsorának vége volt, mondja Jézus Krisztus Szent Péternek, hogy szedje össze a csontokat. Péter összeszedte, Krisztus urunk pedig a szűre ujjába tette, s mikor a juhász elaludott, odament a kasárba, ahol az a sok juh volt, a csontokat ott elszórta, s hát uramteremtőm, minden csontból egy-egy juh lett! Azzal Krisztus Szent Péterrel továbbment, el sem búcsúzott a juhásztól.

Felébred reggel a juhász, kimegy a kasárba, hát ott annyi az idegen juh, de annyi, sokkal több, mint a gazdájáé. Nézi, nézi, s szeme-szája tátva marad az álmélkodástól, mert ím, az idegen juhok farán mind az ő bélyege volt. Keresi a vándorokat, hogy kérdeje meg, hogy kerültek ide ezek a juhok, talán azok tudnak róla, de a vándoroknak már hírük-poruk sem volt, ki tudja, hol jártak.

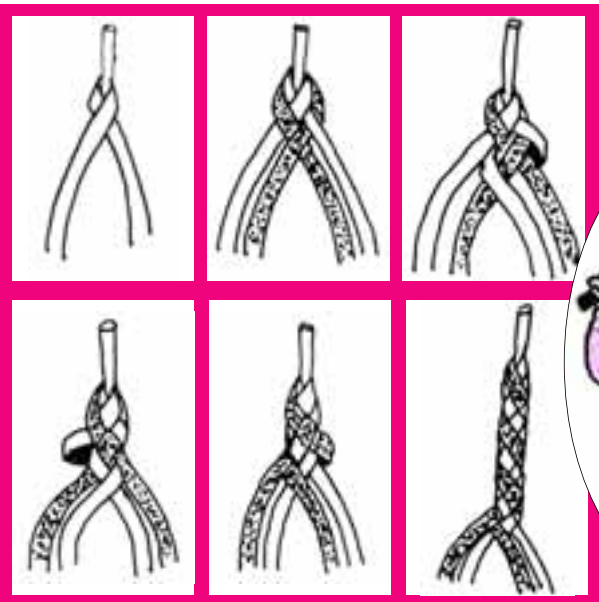
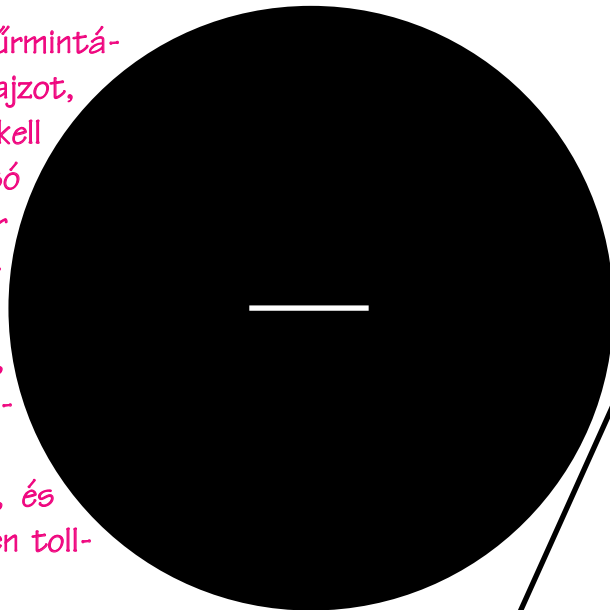
– Ezt a jó Isten rendelte – rebegette a juhász –, s felfogadta, hogy míg csak egy krajcárja lesz, segít a szegényeken.



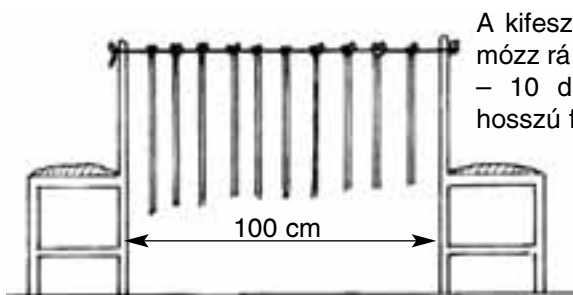


Kati néni igazi szűrmintával  
cifrázta ki a rajzot,  
neked csak ki kell  
vágnod, a túlsó  
oldalára fehér  
lapot ragasztanod,  
a rajz sze-  
rint bemetszened,  
és a lyukon kibujtat-  
nod a csücskét.

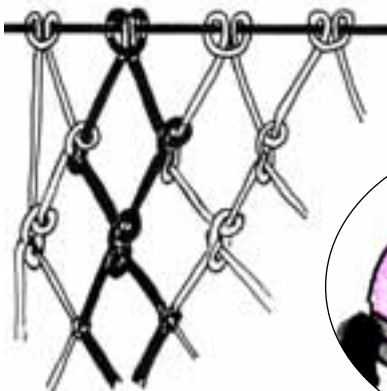
A kalap túloldalát ferd feketére, és  
darutoll helyett ragassz rá bármilyen toll-  
pihét.



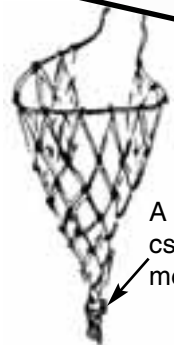
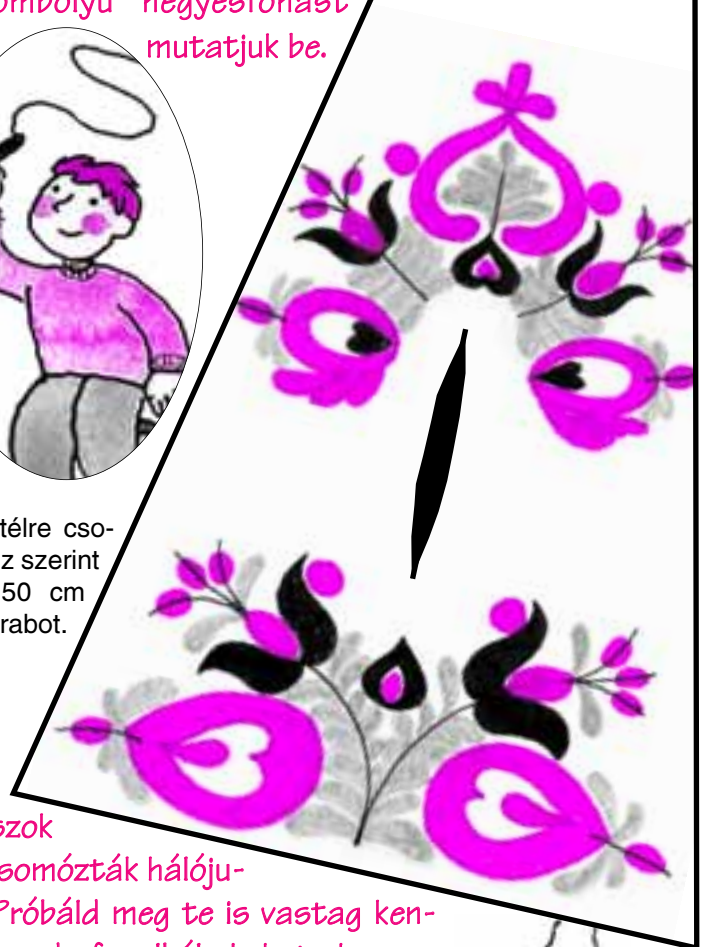
A csikós kezébe ostor is illik.  
A sokféle fonás közül a  
gömbölyű négyesfonást  
mutatjuk be.



A kifeszített kötélre cso-  
mózz rá – a rajz szerint  
– 10 darab 150 cm  
hosszú fonaldarabot.



A tiszai halászok  
egyor maguk csomózták hálójú-  
kat. Próbáld meg te is vastag ken-  
derfonalból. Lehet, hogy a  
pisztráng kicsúszik belő-  
le, de a falon szépen  
mutat, vagy ha zsákká  
bogozod, tarthatsz is  
benne valamit.



A végét  
csomózd  
meg!



HAHOTA

# TALÁLD KI!

Iskolakezdés. Ilyenkor nem árt néhány jókívánság, tanács, biztató szó.

– Melyik királynak a legnagyobb a koronája?

– Amelyiknek a legnagyobb a feje.

**Apai Lídia, Szilágycseh**



– Gyerekek, feküdjetek a hátatokra, emeljétek fel a lábatokat, és biciklizetek. Jancsi, te miért nem csinálod?

– Mert én most lefele gurulok a lejtőn.

**Abrán Adrienn, Ivó**



– Aranyat szabad kivinni? – kérdi egy férfi a vámnál.

– Természetesen.

– 80 kilón felül is?

– Hát, annyit nem szabad.

– Akkor te – fordul a feleségéhez –, itthon maradsz, aranyom.

**Török Éva, Gógán**



Ottó és Zoltán jó barátok. Egy esős napon így szól Zoltán:

– Hadd maradjak itt éjszakára!

– El sem engednék, annyira zuhog – válaszol a barátja.

Egyszer csak eltűnik Zoltán, majd kis idő múlva visszatér.

– Hát te hol voltál?

– Hazaszaladtam a pizsamáért.

**Jakab Kinga, Szilágycseh**



– Jean, hozzon egy baltát.

– Minek, uram?

– Embert akarok magából faragni.

**Czina Tímea Kinga, Szalárd**



– Jean, forró a trombita?

– Nem, uram.

– Akkor miért fújják?

**Kerekes Boróka,**

**Aranyosgyéres**

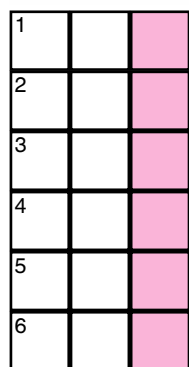
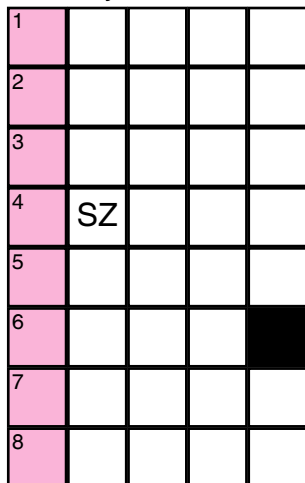
## SZEPTEMBERI MEGFEJTÉSEK

1. Segesvár 2. Olt

3. Keleti Kárpátok

① Figyeljétek csak, hogy kiált fel **Hart Edina Szatmárnémetiben:**

1. Halad a vízben 2. Baba, autó, labda 3. Törlőgumi 4. Eszünk, írunk rajta 5. Ragadozó madarak 6. „Beszél” a kutya 7. Világítótest 8. Innivalója



⑤ **Tankó Zsolt Béla** gyimesközéplekről tanácsolja: iskolába menet-jövet, mindig legyen nálad belőle:

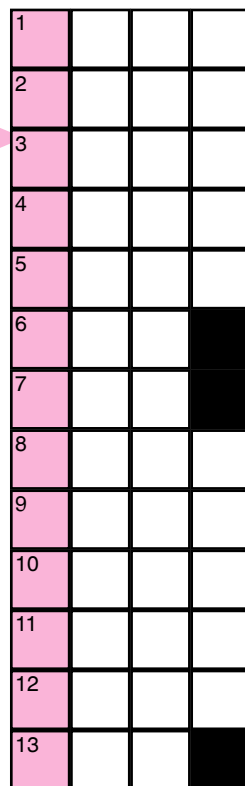
1. Fehér ital 2. Folyadékot fogyasztó 3. Kenyérsütő mester 4. Nem oda 5. Óv 6. Rövid november!

⑥ Szabad időben a legjobb olvasmány – írja **Kleska Zita Nagyváradról:**

1. Vízparti növény 2. Anya párja 3. Hálósövény rovar 4. Készül a kenyér a kemencében 5. Parancsolója 6. Focisok öröme 7. Ebben alszunk 8. Mező

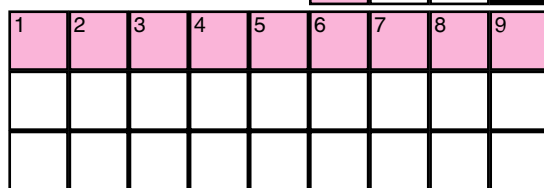
② Ez pedig egy jó tanács – egész tanévre – **Böjthe Lindától, Sáromberkéről:**

1. Tejtermék 2. Rágcsáló állat 3. Ruhazáró eszköz 4. Betűt vetek 5. Madárruha 6. Téli nyakravaló 7. Lakóépület 8. Gépkocsi 9. Mamma párja 10. Út a városban 11. Hajtó 12. Sérülése 13. Lócsemege



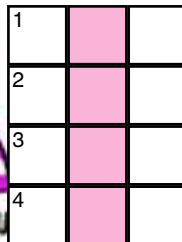
③ **Petrás Elvira-Andrea, jeddi** olvasónk egy jókívánságot fűz hozzá:

1. Fűszerez 2. Szaglószerv 3. Vágóeszköz 4. Víz és föld keveréke 5. Férfiblúz 6. Karika 7. Csapadék 8. Ollós állat 9. Taszít



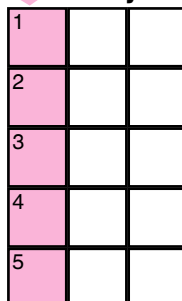
④ Mi legyen az uzsonna, amit iskolába viszel? **Irházi Hajnalka Aradról** ezt javasolja:

1. Iskolai bútor 2. Nem ül 3. Becézett Imre 4. A házé téglából készül



⑦ A hátadon vidd, akkor nem leszel görbe – tanácsolja **Nagy Imola Székelyudvarhelyről.**

1. Nem szűk 2. Esőben álló 3. Halkan mond 4. Kapni szeretne 5. Egyik szülő

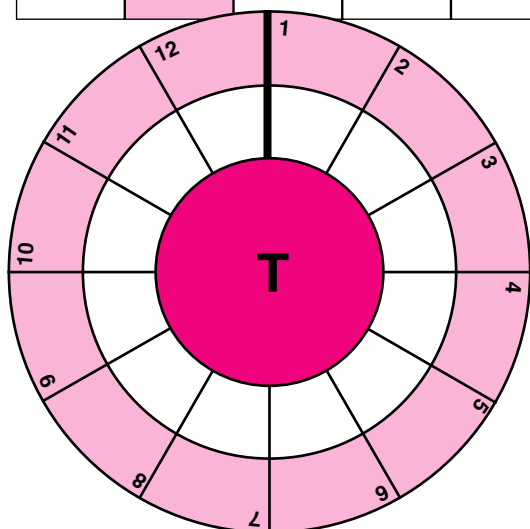
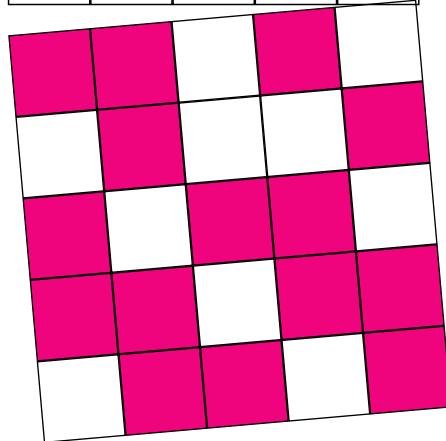


|                                     |           |                                         |                 |                                    |                    |                      |                                 |
|-------------------------------------|-----------|-----------------------------------------|-----------------|------------------------------------|--------------------|----------------------|---------------------------------|
| I. VÁROS                            | Ek!       | ..., hogy fázom                         | Van ideje bőven | Római 1100<br>Vasdarabot megmunkál | 7                  |                      | A galamb rokona<br>Világítótest |
| D                                   |           |                                         |                 |                                    |                    | 6                    |                                 |
| RS!                                 |           |                                         |                 |                                    | Dó után következik |                      |                                 |
| Rajzban bemutató                    | II. VÁROS |                                         |                 | 4                                  | A Maros testvére   |                      |                                 |
| Á                                   |           |                                         |                 |                                    |                    |                      |                                 |
| Kéz-közép!                          |           | ...-szomjan<br>Az agyban lakozik        |                 |                                    |                    | 9                    |                                 |
| Magához hívat                       | 5         | 8                                       |                 |                                    |                    | Rövid-vég!           | CS                              |
| Édes Sára névjegye                  |           |                                         | Er!             |                                    | Idő magánhangzói   |                      |                                 |
|                                     |           |                                         | ERONA           |                                    | ERNA               |                      |                                 |
| III. VÁROS                          |           |                                         |                 | 2                                  |                    |                      | Részben olimpi-<br>konok!       |
| Római 100                           | 3         | Agrár a végén!<br>Krumplit tesznek bele |                 |                                    |                    | Kisközép!<br>Halogat |                                 |
| IV. VÁROS                           |           |                                         |                 |                                    |                    |                      | 1                               |
| A téli sport                        |           |                                         |                 | Az állam-<br>nak fizet-<br>jük     |                    |                      |                                 |
| Katona Jó-<br>zsef hőse:<br>... bán |           |                                         |                 | Körszélek!                         |                    |                      |                                 |
| Viszketést<br>enyhítő               |           |                                         |                 |                                    | Ádám<br>Nóra       |                      |                                 |
|                                     |           |                                         |                 |                                    | Régi               |                      |                                 |
| V                                   |           |                                         |                 |                                    |                    |                      |                                 |



Kószabósza barátom a nagy magyar Alföldön járva öt városból is küldött nekem üdvözetet. Ezeket rejtvénybe foglaltam: négy a megjelölt sorokban bujkál, az ötödik pedig a számozott betűk összeolvasásakor bukkan elő. Ezt az öt városnevet küldd el mielőbb, ha pályázni akarsz! a Rejtvénykirály

|   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|
| M | A | Ó | L | Ő |
| S | R | Á | J | A |
| F | E | O | R | G |
| É | T | E | Z | S |
| B | N | Á | F | C |



8 Az alföldön született az a nagy magyar költő, akinek a neve a külső körben lesz olvasható, miután kitöltötted csupa T-végű, hárombetűs szóval a hálót.

1. Alkatrész is, vizsga is van ilyen 2. Nem azt 3. Száját nagyra nyit 4. Strázsát 5. Koronás növényt 6. Pusztít 7. Pláné 8. Nem használ 9. Angol tagadás 10. Tud, de fordítva! 11. Erdélyi folyó 12. Mező

9 Az alsó háló a megfejtés kulcsaként szolgál: addig forgasd a betűhálót, míg a fehér, átlátszó-nak képzelt négyzetekben egy szintén alföldi születésű írók nevét olvashatod.

# ATILLA TEMETÉSE

*Lenn a vízben, lenn a mélyben  
fekszik egy nagy halott király,  
halott király réges-régen.  
Koporsója arany, ezüst,  
vasból van a burkolatja...*

**Gárdonyi Géza** versben, **Jókai Mór** prózában meséli el Atilla\* hun király temetését:

Atilla hatalmának tetőpontján hirtelen meghalt. Fiai megkérdezték a főtáltost, hogyan temessék el apjukat. Szólt a táltos:

– Föld alá, víz alá, napsugárba, holdsugárba, fekete éjszakába! Maga, aki eltemette, sohasse mondhasza meg, hogy hová temette.

Csaba királyfi három koporsót csináltatott. Egyiket tiszta aranyból, a másikat ezüsből, a harmadikat pedig vasból. Befektették először az aranykoporsóba, s mellé helyezték fegyvereit. Akkor az aranykoporsót az ezüstbe tették, s végül ezt a vaskoporsóba.

A rabszolgák elvitték a koporsót Szeged alá, oda, ahol a Tisza kétfelé ágazik. Egyik

ágát elrekesztették, a folyó fenekén sírt ástak, beletették a koporsót. A sírt betemették, s a vizet újra visszaeresztették előbbi folyásába. Így került a király teteme „föld alá, víz alá”.

Mikor visszaértek a temetést végző rabszolgák, megerdrt rájuk a nyílzápor. Soha, senki meg nem tudhatta, hová temették el Atilla királyt.



\* Atilla nevét nem a német, hanem az eredeti, a kiéjtésben is megőrzött magyar helyesírás szerint írtuk.



## Szólj, szám!

**1.** Ne hallgass mindig a füledre! Vannak olyan magyar szavak, amelyeket másképp írunk, mint ejtünk. Írd le helyesen:

**eszt, kesztem, lessz, eggy, szerettyük, kargya, boncsa, hapcsók, egésség, öncsd**

**2.** Gondold meg alaposan, és írd egymás mellé a párokat:

**baromfit, krumplit, tejet; búzát, virágot;  
a cukor a vízben, a jég a melegben;  
örömet, bánatot; kimeszeli, bebarangolja**

**termel, tenyészt, termeszt; ültet, vet;  
olvad, oldódik; okoz, szerez;  
a helyiséget, a helyiséget**

**3.** Keresd meg a szavak ellenétét, és olvasd össze a kezdőbetűket. A megfejtés egy költő neve.

**ad  
éber  
tél  
fény  
észak  
megáll**

**világos  
áldás  
éjszaka  
apad  
gyújt  
szabad**



## Könyvmoly

A Harry Potter olyan a könyvmolyoknak, mint a csoki a gyerekeknek: csábító csemege, de rontja az ízlésedet (azaz a fogatokat). Tudjuk, hogy izgalmas, kalandos, de nehogy csak ezt olvassátok! Sokak kérésére még egyszer – utoljára – hadd kerüljön rá a Könyvmoly-étlapra: *J. K. Rowling Harry Potter* regényfüzére – írja **Jenei Gréta szatmárnémeti, Horváth Kálmán marosvásárhelyi, Hajnal László gyimesközéplaki** moly.

**Prole Laura, Szabadka**



**A csíkdánfalvi  
könyvmolyok**



A kalocsai  
édesnemes  
paprika  
messze  
földön  
híres.



Kalocsán a vi-  
selet, a bútorok,  
de még az állo-  
más épülete is  
olyan, mint a vi-  
rágos mező.



A búbos ke-  
mence padká-  
ja volt a gye-  
rekek és az  
öregék ked-  
venc zuga.



A kunsági asszonyok finom ár-  
nyalatú gyapjúfonallal hímezték.

A pásztorok szótlan magányuk-  
ban művészi tárgyakat faragtak.  
Ez a sótartó ökörszarvból, karco-  
lással készült.



Jókedvű fazekas  
készíthette ezt a  
pálinkás butellát.



**Jakab Eszter,**  
**Marosvásárhely**

**Cseh Noémi,**  
**Nagybánya**



**Kurunczi Papp**  
**Konrád, Arad**

Nyitottam egy iskolát,  
Színes volt, mint egy papagáj.  
A festőiskolába jártak rajzóra-  
ra, A rajzokat kitették a ház oldalára.  
Megtanítottam a gyerekeket  
A színek használatára.

**András Szende, Lövete**



**Rémán Róbert,**  
**Magyarberéte**

**Havonta  
3 díjat  
sorsolunk ki**



Addig is, amíg eljuthatsz ebbe az ígéretes festőiskolába, végy ingyen-órákat egy igen tehet-  
séges tanítómestertől: a Természettől. Ilyenkor, októberben könnyedén megtanít az őszi színek  
használatára mindenkit, aki figyelmesen szemléli keze munkáját.

Festhetsz tájképet, levél- vagy gyümölcs-esendéletet, Ősztündért, absztrakt kompozíciót,  
csak egy a lényeg: őszi színeket használj. Hárman az Ősz tanítványai közül díjat kapnak, a  
többiek munkáit félretesszük jövő októberi lapszámunk díszítésére.

**Mászat Művész**

# Itt születtem



Van-e orosz Oroszhegyen?  
Kinek mondják, hogy „kotty  
belé, szilvalé, téged kavarlak  
belé”?

Mindez kiderül novemberi  
*Itt születtem* rovatunkból.



Dées dombok lejtőire kapaszkodó  
város

*Legjelentősebb általajkincsünk a só. Már II. Endre király sókamarát állított fel itt. Ma is jól működő sóbánya van a közelben fekvő Désaknán. Itt keletkezett az a sóstó, ahova nyáron gyakran kijárunk fürdeni.*

*Városunk a két Rákóczi György kedvenc tartózkodási helye volt. Kastélyukat a múlt században sajnos lebontották. 1703 és 1706 között Dést császári csapatok dúlták fel.*

*A legenda szerint a Rózsahegyen, a Vaskapunál igen sok kincs van elrejtve. A kapu minden hetedik évben, Szent György éjjelén felnyílik, s ekkor, aki kincsre vágyik, hamar menjen be, de ne sokat időzzön, mert kis idő múlva a kapu ismét bezáródik, s akkor hét esztendeig ott kell maradnia. Érdemes hát Désre jönni, de nemcsak Szent*



*György éjjelén, hanem március 15-én is. Ekkor körzeti Petőfi Sándor szavalóverseny van városunkban, és megkoszorúzzuk az orosz-lános emlékművet.*

Az orosz-lános  
emlékmű

*1848. november 24-én a Katona Imre vezette honvédsereg véres csatában maradt alul Urbán, császári ezredes csapataival szemben. Hamvaik fölött örködik a köorosz-lán.*



Dées lejtős utcáin jól lehet  
szánkózni

## A Rózsahegy meséjét verse szedtük:

Ím, egy krónikát mondok, meghalljátok,  
talán mását soha nem hallottátok.  
Dési hegyen gazdag úr lakott vala,  
Rózsa lánya Jenőt szerette vala.

Rózsa s Jenő nem lehettek egymásé,  
gazdag legényt szántak neki szülei,  
lakodalmáról szöktette meg Jenő,  
a vőlegény Jenőt úzni állt elő.

Utolérte, s Jenő meghalt kardjától,  
Rózsát pedig elragadta karjából,  
de a leány lett az ő gyűlöltje,  
Szamos vize lett a lány temetője.

Rózsa nevét őrzi ez a hegy ma is,  
Rózsahegyen gyakran járok magam is.  
Elek apó megírta, olvassátok,  
Désen jártok, magatok láthatjátok.

*Büszkék vagyunk a XV. században épült gótikus református templomunkra. 2003-ban volt 550 éves. 72 méter magas, karcsú tornyát Petőfi Sándor égbeszűrő tűnek nevezte. Négy fiatornya a négy világtáj felé tekint. Kétszer is tűzvész pusztította, de mindig újraépült. A templomkertben tavasztól késő ősziig nyílnak a rózsák.*



A templom tornya olyan, mint egy égbe szűrő tű



A templomkertben tavasztól késő ősziig nyílnak a rózsák

Március 15-i műsorunkat az V-VIII. osztályos tanulók állították össze a magyartanár néni és az énektanár bácsi segítségével. „A köszívű ember fiai”-ból adtunk elő egy részt, Petőfi néhány versét szavaltuk el, néptáncoltunk és énekeltünk. Műsorunk végén a kultúrház ajtajánál két népviseletbe öltözött pár egy csokor kökörscsint ajándékozott minden hölgynek.



Az iskola előtt IV. osztály végén

Összeállították:  
Kiss Emőke, Nagy Melinda,  
Miklós Melinda, Székely Boglárka,  
az 1-es Iskola VI. D osztályos tanulói,  
Czirmai Júlia tanítónő  
és Nagy Gabriella osztályfőnöknő.

A katolikus templom az 1700-as években épült, a ferences rendű szerzetesek tulajdona, védőszentje Szent Antal.

Iskolánk a főtéren áll, 150 magyar diák tanul benne. Az iskolában általában csak jó dolgok történnek. Szeretünk kirándulni, énekelni, rajzolni, szánkózni. Furulyacsportunk részt vett templomunk 550. évfordulóján. Táncolunk a Kis Aranyeső néptáncscsoportban, amely utánpótlást biztosít az Aranyeső együttes számára.



Furulyacsportunk



A Petőfi Sándor vers- és prózamondó verseny résztvevői

*Incze János Ds gyönyörű festményeken,  
Medgyes Lajos költő, lelkes versben örököltette meg városunkat:*

*Alant, mély sziklavölgyben  
Az egyesült Szamos zuhogva megy.  
Ellátszik Csicsóvár,  
S körül a Rózsa-, Béla s Huhuhegy  
Várromjaikkal az s ez ég felé dől,  
Megannyi emlék az előidőkből.*

*Mindenkit szeretettel várunk  
Désre!*

BITAY  
ÉVA

# ÁLLATOLIMPIA

–Térjünk át az atlétika következő számára, a futásra – trombitálta be a műsort az elefánt.

– Remélem, a futásban is lesznek különböző csoportok. Én például a rövidtávra nevezek be – mondta kecsesen nyújtózkodva a gepárd.

– Azon mi is részt veszünk – cincogták izgatottan az egerek.

– Az a kérdés, mit nevezünk rövid távnak – szólt közbe a csimpánz –, remélem nem a kamraajtótól az egérlyukig számítjátok.

– Az nem távolság! Az egerek ki vannak zárva! – kiabáltak összevissza az állatok.

– A sebességet kilométer/órában mérik az emberek, mi is ehhez tartjuk magunkat. Kezdetjük végre? – lóbálta türelmetlenül ormányát az elefánt.

– Én ki is állok a sorból, csupán 3 métert tudok megtenni óránként – araszolt félre szomorúan a csiga.

– Nem baj, te majd más sportágban jeleskedsz – vigasztalták a többiek.

– Én 55 km/óra sebességgel tudok nyargalni, ha üldöznek, s közben még ugrom, és hurkokat is leírok – lengette büszkén kanálfület a nyúl.

– Nem valami nagy teljesítmény – nézett végig rajta a gazella –, az én sebességem óránként 60 km.

– Most jövök én! – nyújtózkodott macskamódra a gepárd. – Sebességem

110 km/óra, ha akarom, valamennyiőtöket elkaplak.

– Abszolút bajnok! Abszolút bajnok! – kiabálták az állatok.

– De csak rövid távon! 500 méter után feladod a versenyt. Nem a gyorsaság, a kitartás a lényeg! Én 80 kilométeres sebességgel akár másfél kilométert is megteszek – rántott idegesen a púpján a hátasteve.

– Én is lépést tartok veled! – rugózott hosszú, izmos lábán a strucc.

– Ami azt illeti, 1,5 kilométeres távolságon én is elérem a 80 km/óra sebességet – szólt közbe a villászarvú antilop. – Természetesen ezt az iramot nem bírom sokáig, de 58 km/óra sebességgel akár a maratoni futásra is benevezhetek.

– Az összetett verseny a lényeg, s azt mégiscsak én nyerném meg – dobbantott büszkén a ló. – Bár átlagos sebességem csak 56 km/óra, de ezzel a gyorsasággal akár órákig tudok vágatni.

Az emberek is engem választanak: tevéversenyről, struccversenyről csak ritkán hallani, lóversenyről annál gyakrabban. S míg az autót fel nem találta az ember, csak a mi hátunkon indult nagyobb utakra, sőt arra is volt már példa, hogy fél Európát benyargaltuk!

## KISKÓPÉ

Havonta  
3 díjat  
sorsolunk ki

Röfög, de nem disznó, a körtét is megeszi, de fő tápláléka nem ez, szűrni tud, de mégsem tű, ha akarja, gömbölyű. Mi az?

SZABÓ ZELMIRA  
rajzai

# Ősz az alföldön

**Október 4.** – Ferenchét – **Ferenc-nap** körül vetették el az őszi búzát. A kotlós fészékbe nyírfaágat tettek, hogy védje a kiscsirkéket a rontó szellemektől.



**Október 21.** – **Orsolya napján** takarítják be a káposztát, és időt is jósolnak: amilyen Orsolya, olyan lesz a tél.



**Október 26.** – **Dömötör** a juhászok védőszentje. Ezt a napot juhászcserének nevezték. Ekkor szegődtek új helyre a pásztorok, és nagy „dömötörözést” tartottak birkapaprikással, rétéssel, tánccal.



**Tengerihántás** – kukoricafosztást jelent. Vidám őszi munka, amelyet kalákában végeztek. Közben szólt a nóta, a mese, a tréfa. A lányok piros csövet kerestek, hiszen: „Ki először piros csőt lel, lakodalmal lesz az ősszel”.

(Arany János)

## TESTVÉREK KUCKÓJA

A szilágysámsoni tavalyi negyedikesek mutatják be testvéreiket.

Mindkét testvérem a Református Kollégiumba jár. Orsolya óvó néni szeretne lenni, Brigitta még nem mondta, hogy minek készül. Szeretem, amikor itthon vannak.

**Szilágyi Adrien**

Ha halászni megyek, az öcsémet is hívom, neki is adok halászbótot. Csak akkor nem jön velem, amikor korán indulok, mert fél a sötétől. Amikor jövök haza, már a kapuban vár a kutyáimmal, és örül a szerencsémnek.

**Domokos Sándor**

Nincsen testvérem, de szeretném, ha lenne. Megosztanék vele mindent, játszanék vele, segítenék, ha valami gondja lenne.

**Kis Juhos Heléna**

Sokat játszom a húgommal, de amikor megütöm egy kicsit, már megy anyuhoz árulkodni. Már óvodás, de még cumisüvegből issza a kakaóskávét.

**Kis Szilvia**

A testvérem néha összefirkálja a füzetemet, de azért nagyon szeretek játszani vele. Szoktunk bújócskázni, táncolni.

**Bántó Gábor**

Eunika hat éves, szeret kézimunkázni és játszásból főzni. Szeretek vele játszani, hogy én vagyok a tehén, ő a gazdám.

**Gyulai Obed**

Gabriella nyolcadikos, szeret énekelni meg táncolni. Néha bosszant, mikor tanulok, de azért szeretem őt.

**Balog Anita**



**Berezki Szilvia,**  
**Nyárádköszvényes**

Az én testvérem szép és szorgalmas. Szeretünk kártyázni. Mikor nem tudom a házi feladatot, segít.

**Szilágyi Zoltán**

A testvérem legtöbbször azal a játékkal akar játszani, amivel én, és ezért veszekedni szoktunk, de a végén mindig kibékülünk.

**Bántó Róbert Miklós**

**E havi  
lapszámunk  
támogatói:**



**Vágjátok ki,  
és ragasszátok  
nevetek  
mellé a  
gyűjtőlapra.**



MÓRA FERENC  
**A KÖDMÖN**

Mikor én a tanyáról bekerültem a városi deákiskolába, mindjárt az első órában megittatam az egereket. Úgy hullott a könnyem, hogy szinte kopogott a padlón.

– Mi baj, kisgyerek? – kérdezte tőlem a tanár úr.

– Eszembe jutott édes szülém – zokogtam keservesen.

No, lett erre olyan kacagás, hogy én azt még most is hallom.

Szégyenletemben aztán ki se mertem nyitni a számat, mikor a tanár úr azt kérdezte:

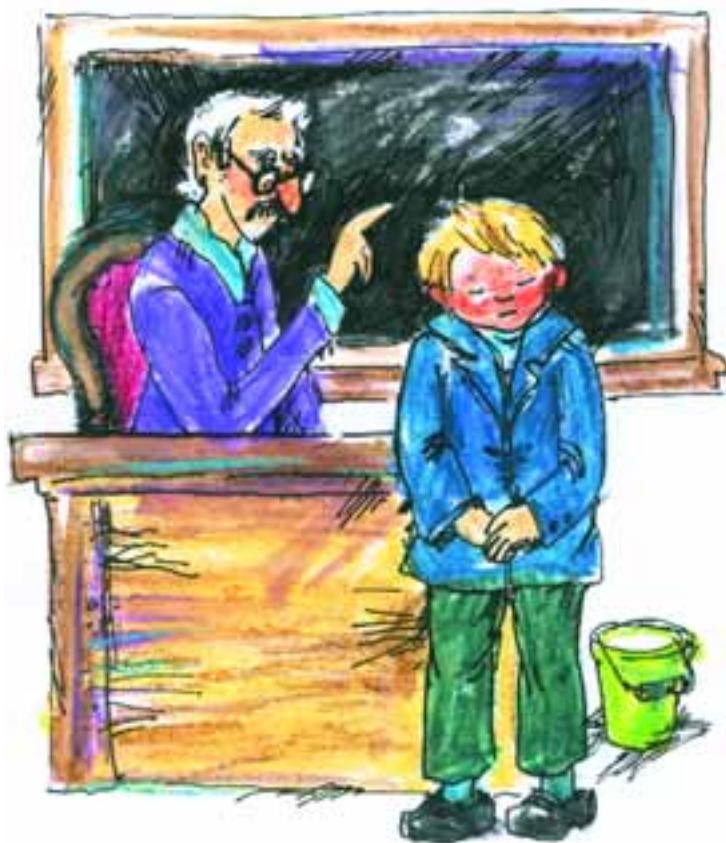
– Mi a neved, fiam?

– Marci kisasszony – vihogta el magát egy nagy, vállas, erős fiú a legutolsó padban. Vas Matyinak hívták, nemhiába, hogy olyan is volt, mint a vasék.

Attól fogva aztán rajtam veszett ez a név, s megkeserítette az egész életemet. Mikor legelőször kihívtak felelni, Vas Matyi megint elvihogta magát a hátam mögött:

– Marci kisasszony!

S arra én úgy megszégyelltem magam, hogy se bűt, se bát nem tudtam mondani. Se akkor, se azután soha többet. Akárhogy tud-



tam a leckét, ki nem tudtam a számat nyitni, mikor fölálltam. Mindig a fülembé ütődött olyankor a Marci kisasszony. Olyankor is hallottam már, mikor nem mondták.

Tanultam pedig én otthon annyit, hogy a házigazdám, a nagyeszű Balla szabó már sokkalta is.

– Ugyan, mi akarsz lenni azzal a sok tudománnyal? – kérdezte tőlem, ahogy a könyveimet nyalábolgattam a műhely sarkában.

– Szolgabíró, Balla bácsi.

– Hát hiszen az is szép mesterség – azt mondja. – De te már olyan okos leszel, hogy azzal a nagy ésszel szabó is lehetnél. Akkor te varrhatnád Maconka tanár úrnak a szép kabátot, mellényt.

Mikor a szép ruha elkészült, Balla bácsi maga vitte haza a remeket. Ragyogott az ábrázata, mint a nyári nap, mikor elment, de visszafelé úgy jött, mint a jeges eső.

– Tyű, olló meg cérna – ráncolta össze a söprűforma szemöldökét –, rossz hírt mondtak rólad, Márton deák. Nem lesz belőled szabó, de még szolgabíró se. Mért hagyod itthon az eszedet, mikor iskolába mégy?

– Viszem én azt magammal, Balla bácsi, csak nem merem előadni – törtem el megint a mécseset. S elsírtam-ríttam nagyeszű Ballának, hogy milyen anyámasszony katonája vagyok



én az iskolában.

Öreg gazdám megcsóválta szürke fejét.

– Ejnye, szolgám, hogy előbb nem szóltál! Tudok én orvosságot arra is. Majd mindjárt lehozom a padlásról.

Vártam szívszakadva: ugyan mit hoz ijedség ellen ez a nagyeszű ember? Nem hozott egyebet, csak valami ködmönfélét a karján. Csak úgy füstölt belőle a por, ahogy megrázogatta gyöngéd szeretettel.

– Szép volt ám ez ezelőtt negyven esztendővel! Volt ennek prémgallérja, míg a moly meg nem ette! Meg volt ez festve szép sárgára, míg a penész ki nem szívta belőle a festéket! Tele volt ez selyemrozsmaringgal, míg az egér le nem rágta róla!

– Föl nem venném száz forintért – mondtam gyanakodva.

– Fölveszed biz ezt, édes öcsém, száz forint nélkül is. Mert ez valóságos csudaködmön. Aki ezt hordozza, az testben-lélekben százszor olyan erős lesz, mint azelőtt volt. Énbőlöm is azért lett ilyen híres ember, mert ebben nevelkedtem.

Már akkor húzta is rám a rossz ködmönt. A király nem adhatja olyan kevélyen a fiára a bársonypalástot.

– Hanem most már szedd a lábad, hogy be ne csukják az orrod előtt az iskolakaput!

Gondolom, azért sietett az öreg, hogy valahogy tükörbe ne nézzek. De hiszen elég tükör volt nekem az utca. Még az ismerős kutyák is mind megugattak. Soha annyi jókedvű emberrel nem találkoztam, mint akkor: mindenki a szemembe nevetett. Az iskola kapujában pedig Vas Matyi azzal ugrott elém:

– Nini, gyerekek, Marci kisasszonyt új ruhába öltöztették a tündérek!

„Ohó – gondoltam magamban –, mindjárt kipróbáljuk a csudaködmönt!” Azzal derékon kaptam Vas Matyit, s úgy vágtam a földhöz, hogy jobban se kellett. De még meg is gyömöszöltem a nagy mihasznát.

– Telik éntőlem még több is, hékám, ha elég nem volt!

De nem szólt az semmit, hanem úgy kullógott be az iskolába, mint a leforrázott farkas. Engem meg úgy vettek körül a többiek, mint valami diadalmas hadvezért. Boldog volt, aki a gúnyám végigsimíthatta.

– Ejnye, de gyönyörű kis ködmön!

„Hátha még azt is tudnátok róla, amit én tudok” – gondoltam magamban. Nem féltem én már a feleléstől se. Tudtam, hogy bátorságot ad a ködmön. Mondtam már a leckét, mint a vízfolyás. Maconka tanár úr megforgatott előre-hátra. Nem akarta elhinni, hogy én vagyok Marci kisasszony.

Hazamenet nagyeszű Balla már a kisajtóban várakozott rám.

– No, szolgám, hogy szolgált a csudaködmön? – hunyorgatta ravaszul apró szemét. – Tett-e csudát?

– Tett bizony! – újságoltam örvendezve. – Nem vagyok már Marci kisasszony.

Nem is lettem az soha többé. Még akkor se, mikor a csudaködmönt lehámozta rólam Balla bácsi.

– Nincs már rá szükség, ne járj benne világ csúfjára – ütögetett hátba nagy nevetve.

Nem is vettem magamra többet, de most is üveges szekrényben őrizgetem. Neki köszönhetem, hogy ember lett belőlem.



**Suba alatt – titokban, suttyomban.  
Meleg, mint a lyukas ködmön – nem tart meleget.**

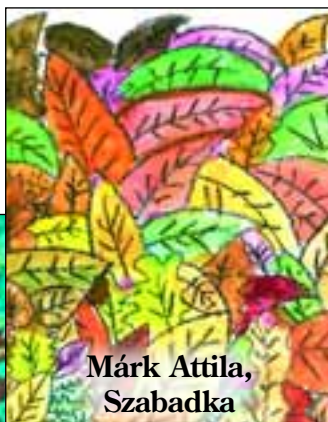
**Mit jelent a szólás: kitétték a szűrét.**



Elkezdődik az iskola,  
Elkezdődik a tanulás.  
Este nincs tévzés,  
Hanem elalvás.  
Reggel korán felkelünk,  
Felöltözünk, készülünk az iskolába.  
Játszozunk, énekelünk és tanulunk,  
Szeretjük egymást, és összetartunk.

**Barabás Laura, Gyergyóalfalu**

Szellő simogatja arcukat,  
levélbuglyában játszanak.  
Megőszül az egész táj,  
nem is baj, hogy elment a nyár.  
**Szabó Csilla, Csíkszentdomokos**



**Márk Attila,  
Szabadka**



**Csont Borbála,  
Hármasfalu**

Tarka az erdő,  
itt az ősz,  
Érik a szőlő,  
búsul a csősz.  
Leszedik a szőlőt,  
elballag a csősz,  
Megérik az alma,  
elmúlik az ősz.

**Borbély Attila**



**Nagy Beáta, Érbogyzsló**

Az iskolában tanulunk,  
szüneten meg játszunk.  
Matek, nyelvtan, olvasás,  
jó dolog a tanulás.  
Iskolába jár a sok gyerek,  
hogy okosodjanak a buksi fejek.

**Rusu Szidónia, Gernyeszeg**



**Horváth Ramona,  
Tekerőpatak**

**A kolozsvári**

**Brassai Sámuel Líceum  
IV. A osztályosainak versei**  
Varjúvárnál jártam,  
Batul almát szedtem,  
Ölyvöt vadászni láttam,  
Kökényt, diót ettem.

**Gottvald Gyopár**

Dér fedí már a dombokat,  
megfesti a lombokat.  
A fáról lehulló levél  
az aranyló ősrről mesél.

**Prezensky Tamás**

Hull a fa levele, fúj a szél,  
hideg, őszi szél.  
Esik eső csendesen,  
ősszel iskolába indulunk  
rendesen.

**Bükkös Alpár**

Gyere, körte, gyere, alma,  
gyűjtsük a leveleket kupacba,  
törjük a csutkát halomba.  
Gyertek, lányok, szüretelni,  
a bendőnkbe szőlőt szedni.

**Gazda Botond Kende**



**Ferencz Borbála,  
Marosvásárhely**

**Konnát Árpád, Kovászna**



**Hozdik Mirjám Brigitta,  
Máramarossziget**

Az én kedves iskolám,  
Itt tanult mamám s anyám,  
Itt tanulok én is, igen ám,  
Büszke vagyok rád,  
Kedves iskolám.

**Moni Csilla Mária,  
Szamosardó**



**Nyilas Zoltán,  
Kolozsvár**

Vége a nyárnak,  
A tanárok várnak.  
Hátamon a hátitáska,  
A tanév elkezdődik  
Végre valahára,  
Gyere, pajtás, iskolába!

**Irházi Boglárka,  
Arad**

A nyár ellebben,  
Az eső csobban,  
A szívem dobban,  
A szellő lobban,  
Az őszt betoppan.  
Az ág megreccsen,  
A dió megkoccan,  
És a földre pottyan.

**Simon Imola,  
Marosvásárhely**



**Kerekes  
Kristóf Hunor,  
Nagyvárad**



**Both Loránd, Kolozsvár**

Megkezdődött az iskola. Alig vártam,  
hogy találkozjam az osztálytársaimmal  
és a tanító nénivel. Mindenki olyan más  
volt, mint tavaly: szebbnek, nagyobb-  
nak és lebarnultabbnak láttam min-  
denkit.

**György Renáta, Szilágysomlyó**

Nagyon jó tanító nénink van, sze-  
líd, tréfás és szép. Ami egy tanító  
néninek kell, az épp megvan neki.

**Pataki Tibor, Brassó**

Tanulni is szeretek, de amikor ki-  
csengetnek, annak is örülök, mert  
akkor sokat játszunk a többiekkel.

**Pusztai Gábor és Attila,  
Krasznamihályfalva**



**Irkafirka**



**Kakucsai Sarolta, Székelykeresztúr**

A mi tanító nénink piros almát  
rajzol a füzetünkbe, ha helyesen  
írunk, és zöldet, ha sok a hiba. A mi dolgunk megérlel-  
ni őket. Nekem az almáim lassan érnek, de anyu-  
káéknak is, a tanító néninek is megígérttem, hogy  
megváltozom. Szeretnék okos ember lenni, majd irodá-  
ban dolgozni, de úgy, hogy az iskolában ne kelljen tanul-  
ni. Ilyen vagyok én.

**Dobrai Krisztián, Zilah**

Kár, kár, megy a nyár,  
Gyertek, hozzuk vissza már,  
Kapa, villa csűrben áll,  
Kár, kár, jaj, de kár.

**Adorján Dénes,  
Bánffyhunad**



**Görgényi Tímea, Kolozsvár**

A gyerekek játék helyett  
a leckén törik a fejüket.  
Hisz hiába van vidám nap,  
vége van a szép nyárnak.  
Lehull a fák levele,  
elfogyott már a dinnye.  
Helyette az őszi dió,  
hú, de finom, nekünk való!

**Kocsis Csilla,  
Szatmárnémeti**

|                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Címlap:</b><br/><b>Kószabósza a Hortobágyon</b><br/><b>Hátlap: TÖRÖK TIBOR</b><br/><b>babamúzeumának</b><br/><b>anyagából</b></p> | <p>NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE főszerkesztő, MÜLLER KATI képszerkesztő. A szerkesztőség postacíme: 401050 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 0264/541323. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Honlap: <a href="http://www.dntcj.ro/NGOs/napsugar">http://www.dntcj.ro/NGOs/napsugar</a>; A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont RO14RNCB2200000005690001 B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. ISSN 1221-7751 Ára 15000 lej</p> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|



**Szolnok**

**Debrecen**



**Hortobágy**



**Jászág**